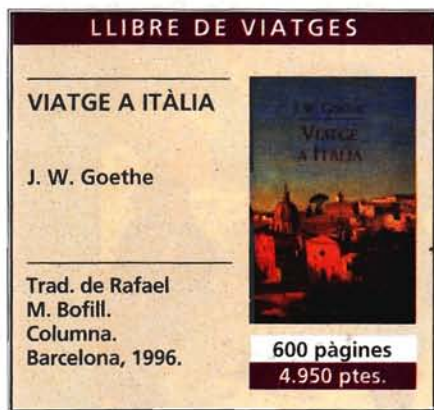

El somni de Johann Wolfgang Goethe

En l'experiència italiana narrada en aquest llibre autobiogràfic, 'Viatge a Itàlia', Johann Wolfgang Goethe, el clàssic alemany més important, va trobar l'harmonia entre la realitat i l'ideal, entre l'individu i el món.

El *Viatge a Itàlia* de Goethe, escrit en un estil plàstic i fluid, manté encara, després de tant de temps de la seua redacció, l'atractiu originari. No només per la viva descripció del que veu, sinó també perquè constitueix un document per comprendre el pensament, el desfici vital i intel·lectual d'un home que creia en la cultura més enllà de les rígides fronteres nacionals i en el lliure comerç de les idees i sentiments.

Des de la primera pàgina Goethe fa constar el doble sentit del seu viatge: la fugida de la vida burocràtica a Weimar i, alhora, la necessitat de recuperar la curiositat, de constatar per ell mateix les sorpreses que ofereix la vida i la natura. Les anotacions són un esplèndid document dels seus múltiples interessos, entre ells el científic, amb innumerable observacions sobre la geologia, l'oratge i la botànica de les terres italianes.

Les dues primeres parts de l'obra, que narren el recorregut fins a Sicília, pel seu caràcter instantani i la seua unitat, resulten les pàgines més fresques, mentre que l'última (la segona estada a Roma), per ser més fragmentària, ja no ho és tant. Alguns dels moments que més m'han agradat són els dedicats a Vero-

Retrat de Johann Wolfgang Goethe per Joseph Stieler.

na, Venècia, Nàpols i Sicília, on Goethe entra en contacte amb la gent i es deixa meravellar per la bullícia de la vida del carrer i de l'espectacle social. Açò es percep fins i tot en les descripcions de l'arquitectura civil, vista com una manifestació de la manera de viure dels seus

habitants. En aquestes ciutats, l'escriptor alemany té la impressió que els italians viuen tot el dia al carrer. L'espectacle social se li manifesta de manera més viva a Nàpols i Sicília, ciutats on l'esclat de la vitalitat urbana se li presenta en tot el seu esplendor.

ANDREU ALFARO*

Johann Wolfgang Goethe

Personalment em sembla que la figura de Goethe ha estat una de les més importants i influents dins la cultura del seu temps i del nostre. És possible que el meu interès personal per Goethe siga per a molts exagerat, però per a mi, sens dubte, ha estat una de les influències importants, fins i tot per a la meua conducta personal. Goethe és un alemany atípic, no correspon a allò que definiria històricament un alemany.

Probablement, tal com Cervantes en la seua crítica dels castellans, un dels crítics durs respecte als alemanys va ser Goethe. Al mateix temps no es pot parlar de la cultura europea sense la influència de Goethe. *Les cuites del jove Werther* no sols fou una novel·la *best seller* de l'època, sinó que també

va tenir un efecte sobre la societat i les seues contradiccions, que va ser definitiu perquè després

s'escrigueren obres tan fonamentals com *Madame Bovary*. *Les afinitats electives* possiblement és el principi de la novel·la psicològica; l'obra de teatre *Tasso* és el poeta, l'intel·lectual davant el poder i la seua reacció; els seus estudis sobre *La metamorfosi de les plantes*, de l'os del maxil·lar inferior, cinquanta anys abans de nàixer Darwin; *La teoria dels colors*, els seus treballs sobre geologia són po-

tencialment obres d'un poeta que encara es preocupa per la totalitat antiga del saber humà; *Hermann i Dorotea*, l'apologia de la burgesia i potser també del proletariat?; el *Faust*, és tot i tantes

coses més. Bé, i per no fer una llista excessivament llarga, podríem dir com diuen ara, "Goethe és massa". Al mateix temps que Goethe es dedicava a la cultura, en Weimar feia de ministre, geòleg, autor, director i actor de teatre, i sobretot, d'amant.

Anà a Itàlia per tres mesos. S'hi quedà tres anys. Fuster, malgrat les crítiques que em va fer a mi per la meua exagerada admiració pel senyor Goethe, sempre em va reconèixer i em va dir que va ser el primer turista del món. En el seu llibre *Viatge a Itàlia* ho deixa clar, ell no va a Itàlia sols a veure pedres, ell veu i escolta la gent, li interessa el que fa, el que menja; a la fi, com viu. Per a ell, el més important és la vida i a Itàlia es viu. Per això anà a Itàlia per tres mesos i s'hi quedà tres anys.

Quan tenia setanta i escaig s'enamora una vegada més d'una senyoreta que li donava gots d'aigua al balneari de Marienbad. Com que no va aconseguir els seus favors, malgrat fer venir el seu príncep Carles August de Weimar, tornà a casa. La seua arribada a Weimar, trist i afligit, sembla definitiva, però quan parla amb el seu secretari Eckermann li diu: "He tingut un fracàs amorós que m'ha deixat clar que estic vell, però al mateix temps, durant el meu viatge de tornada he escrit un poema que no està malament. Ara estic content." Havia escrit *L'elegia a Marienbad*.

Abans de morir va dir a Eckermann: "Quan vaig estar a Roma va ser l'època més feliç de la meua vida". Va morir dient: "Llum, més llum". En suma, Goethe.

* Escultor

ANDREU ALFARO

Les notes referides a Roma tenen tot un altre to: hi veiem l'autor abocat al seu somni d'art i a la recerca de l'equilibri interior. Goethe delera trobar nous camins en el seu món creatiu, i s'escarrassa per estudiar detalladament tot l'art antic present a la ciutat. Tot i animada per la presència fugissera d'algunes dones, Roma va ser per a Goethe una escola, un laboratori per aprendre els secrets de l'art clàssic, i el lloc on cregué trobar l'harmonia que desitjava entre ell i el món, entre la realitat i l'ideal. L'experiència italiana determinarà en gran mesura la major precisió en el disseny de la seua obra posterior, així com l'elaboració d'una poesia cada vegada més límpida i eficaç.

Francesc Calafat

